

معارف

د پوهنې وزارت خبري، ادبي او ټولنيزه خپرونه

سال تاسيس: ۱۴۲۳ هـ ق، مطابق ۱۳۸۱ هـ ش شماره مسلسل (۲۸۵) ماه ربيع الاول ۱۴۴۶ هـ ق مطابق سنبله ۱۴۰۳ هـ ش

علم و دانش
کلیدی است که تمام درها
با آن باز می شوند.

سفر سرپرست وزارت معارف به ولایت لوگر

محترم الحاج مولوی حبیب الله آغا سرپرست وزارت معارف در حالی که شماری از کارشناسان نیز او را همراهی می کرد به هدف بررسی وضعیت تعلیمی ولایت لوگر اعزام آن ولایت شدند.

دیدار سرپرست وزارت معارف با هیئت سفارت قطر مقیم کابل

محترم الحاج مولوی حبیب الله آغا سرپرست وزارت معارف با آقای مردف القاشوطی مشاور سفارت قطر مقیم کابل در دفتر کاری شان ملاقات نمود. در این دیدار سرپرست وزارت معارف و از کمک های

د پوهنې وزارت د ټبر يو کال عمده لاسته راوړنو ته لنډه کتنه

پوهنې وزارت په هېواد کې یو له مهمو او کلیدي وزارتونو څخه دی، چې د عمومي پلان او تگلارې له مخې، د محمدي شریعت د احکامو او د هېواد د نافذه قوانینو په رڼا کې د ښوونې او روزنې د تعمیم بنسټیز مسئولیت په غاړه لري.

پوهنې وزارت خپلې ټولې کړنې په دريو برخو کې په لاندې ډول په عملیاتي پلان کې شاملې کړې دي، ترڅو د هېواد د ټولو ښوونیزو او روزنیزو ستونزو د هوارۍ په موخه د افغانستان د مجاهد پروره او علم دوست ملت آرمانونه پوره کړي.

- ۱- زده کړو ته د هېواد د بچیانو متوازن لاسرسی
- ۲- کیفیت او مطابقت

د پوهنې وزارت سرپرست د مرکز او ولایتونو له پوهنې رئیسانو سره د ویدپو کنفرانس له لارې غونډه وکړه

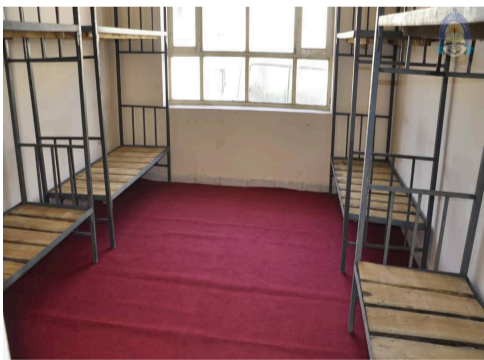
لارښوونې وکړې او له هغوی یې وغوښتل، چې د اړوندو ولایتونو د ټولو تعلیمي بنسټونو له کتابتونونو څخه په هر اړخیزه توګه څارنه او ارزونه وکړي.

د پوهنې وزارت سرپرست زیاته کړه: ټول هغه کتابونه چې د اهل سنت والجماعت او حنفي فقه او له عقایدو سره په تضاد او ټکر کې وي راټول او راپورونه یې مرکز ته راولېږي. ورپسې د پوهنې رئیسانو هر یو په خپل وار سره د پوهنې وزارت د مشرتابه د لارښوونو د عملي کولو ژمنه وکړه، چې ژر تر ژره به د کتابتونونو څارنه او پلټنه پیل کړي او راپور به یې محترم مقام ته وسپاري.

د پوهنې وزارت سرپرست محترم الحاج مولوي حبیب الله آغا د ویدپو کنفرانس له لارې د مرکز کابل ښار او ولایتونو له پوهنې رئیسانو سره د ښوونیز نظام په برخه کې د یو شمېر مهمو مسایلو په اړه خبرې او نظرونه تبادلې کړل.

په پیل کې د پوهنې وزارت سرپرست د پوهنې ریاستونو د دندو لند راپورونه واورېدل او د هغوی د پرمختګونه یې وستایل او د ستونزو په اړه یې لازمي لارښوونې وکړې. دغه راز نوموړي د اداري او تدریسي چارو د لارښوونې په موخه، ولایتي مسئولینو ته د چارو د لارښوونې سمبالتیا په موخه لازمي

افتتاح یک باب لیلیه دارالعلوم در بامیان

لیلیه دارالعلوم «اتفاق» در مرکز ولایت بامیان از سوی والی و مسئولین ریاست معارف ولایت یاد شده طی مراسمی افتتاح و به بهره برداری سپرده شد.

مسئولان در ریاست معارف آن ولایت میگویند لیلیه یاد شده ظرفیت ۵۰ تن شاگردان را داشته که اعاشه و اباته ۲۴ ساعته آن از بودجه وزارت معارف تمویل می گردد.

الحاج مولوی عبدالله سرحدی والی و مسئولین معارف ولایت بامیان هر یک از اهتمام وزارت معارف به تعلیم و تربیه سالم اولاد وطن و عرضه خدمات تعلیمی متوازن در کشور اطمینان دادند.

په کاپیسا کې د یوه ښوونځي ودانۍ ورغول شوه

مشرانو په کډون جوړه شوې وه د کاپیسا ولایت د پوهنې رئیس مولوي محمد فرید حقاني د یاد ښوونځي د جوړېدو په برخه کې د نجرا ب ولسوالۍ ددغه علم پروره هېوادوال له مرستې مننه وکړه، او له نورو شتمنو هېوادوالو یې هم وغوښتل چې د ښوونیز نظام د لا پیاوړتیا په برخه کې خپلو مرستو ته دوام ورکړي.

په همدې حال کې د سیمې اوسېدونکو هم د خپلو خبرو په ترڅ کې د یاد هېوادوال له مرستې مننه وکړه او دا یې د علم او پوهې په وده کې مثبت اقدام وباله.

د یادونې وړ ده چې تر دې وړاندې هم د هېواد په بېلابېلو ولایتونو کې علم دوسته هېوادوالو د ښوونځیو رغولو او بیا رغولو کې مالي مرستې کړې چې د پوهنې وزارت لخوا یې قدر دانی شوي.

هارون نظري لخوا د یو میلیون او ۸۰۰ زره افغانیو په لګښت رغول شوي، د یاد ولایت د پوهنې ریاست د چارواکو په وینا ددې ښوونځي د ودانۍ په رغېدو سره د سیمې په سلګونو تنه زده کوونکو ته د زده کړې سالم او خوندي چاپېریال برابر شوی.

په هغه غونډه کې چې له همدې امله د دې سیمې د لسګونو علماء کرامو، سپین پیرو او قومي

د کاپیسا ولایت د نجرا ب ولسوالۍ اړوند په پچغان کلي کې د خالد بن ولید په نوم د یوه ښوونځي ودانۍ د سیمې د یو تن علم دوسته اوسېدونکي په مالي مرسته ورغول شوه. د کاپیسا ولایت د پوهنې ریاست چارواکو په وینا د یاد ښوونځي

ودانۍ ۵ درسي ټولګي، یوه اداري خونه او نور ملحقات لري چې د سیمې د یو تن اوسېدونکي محمد

سرلښکنه

د هېواد پرمختګ د علم او پوهې په وده پورې تړلی دی

که د نړۍ د ځینو پرمختللو هېوادونو تاریخ ته پام وکړو دا به راته جوتنه شي چې اوسنیو پرمختللو هېوادونو هم څو پېړۍ مخکې له سختو سیاسي، ټولنیزو او اقتصادي ستونزو سره لاس او ګرېوان وو خو د وخت په تېرېدو سره کله چې یې وګړو د علم او پوهې لاسته راوړلو ته لومړیتوب ورکړ نو د پوهې د رڼا په برکت یې په لنډه موده کې خپل هېوادونه له تورو تیارو او ترمیمو بهر او د پرمختګ او ترقۍ په لور یې سوق کړل چې اوس دغه هېوادونه د ساینس، تخنیک او د نوې تکنالوژۍ له پلوه ښې لاسته راوړنې او پرمختګونه لري او اوسېدونکي یې د دغه تکنالوژۍ څخه د ژوندانه په بېلابېلو برخو کې هر اړخیزه ګټه اخلي

۲مخ

سنگ ته‌داب ساخت تعمیر یک باب مکتب در فاریاب گذاشته شد

سنگ ته‌داب ساخت تعمیر یک باب مکتب در روستای غوره ولسوالی قیصار ولایت فاریاب که یکی از دور افتاده ترین قریه های این ولسوالی به شمار می رود طی مراسم از سوی الحاج مولوی محمد طاهر جواد رئیس معارف آن ولایت و شماری زیادی از اهالی منطقه، بزرگان قومی، محاسن سفیدان و علماء کرام گذاشته شد. قرار است تعمیر مکتب یاد شده که دارای شش صنف درسی و دو اطاق اداری با سایر ملحقات آن به شمول نصب سیستم آبرسانی و برق آفتابی به هزینه ی چهار میلیون و ۸۳۰۰۰۰ هزار افغانی که از سوی یک نهاد همکار با معارف پرداخت می گردد در مساحت چهار جریب زمین ساخته شود که با ساخت تعمیر مکتب یاد شده زمینه فراگیری آموزش برای صدها تن از باشندگان این محل فراهم خواهد گردید. در گردهمایی که به همین منظور راه اندازی شده بود سخنرانان از اهتمام رهبری وزارت معارف در راستای بسط و توسعه معارف در سراسر کشور اظهار قدردانی نموده و حمایت شان را از نظام تعلیمی کشور اعلام داشتند. گفتنیست که در سه سال گذشته ده ها مکتب و مدرسه در ولایت های

گشایش مرکز خدمات مراجعین در ریاست عمومی اداری وزارت معارف

مرکز خدمات مراجعین در ریاست عمومی اداری وزارت معارف طی مراسم با حضور محترم الحاج مولوی حبیب الله آغا سرپرست وزارت معارف، محترم شیخ نورالحق انور رئیس عمومی اداره امور، شماری از معینان، رؤسای ادارات مرکزی و کارمندان این وزارت گشایش یافت.

در این مراسم محترم الحاج مولوی حبیب الله آغا سرپرست وزارت معارف ضمن خرسندی از این اقدام کارمندان ریاست عمومی اداری، گشایش مرکز خدمات مراجعین را در فراهم سازی تسهیلات کاری، جلوگیری از سرگردانی و ضیاع وقت مراجعین و هم تأمین شفافیت در اجرای اسناد مراجعین ارزشمند خواند.

هم چنان رئیس عمومی اداره امور ایجاد سیستم های جدید در ادارات را گام مهم در راستای فراهم شدن تسهیلات لازم به مراجعین دانسته گفت: نظام اسلامی برای ساخت و بهبود بنیاد های اساسی کشور اراده محکم دارد.

سپس محترم مفتی محمد یوسف ثاقب رئیس عمومی اداری وزارت معارف در رابطه به چگونه گی فعالیت سیستم مرکز خدمات مراجعین معلومات داده افزود: که در آینده نزدیک تمامی سیستم های این ریاست الکترونیکی خواهد شد که در راستای آسان سازی روند اداری دستاورد بزرگ می باشد.

در این مراسم کارمندان که در ایجاد سیستم یاد شده نقش فعال داشتند و از خود شایسته گی نشان داده بودند از سوی رهبری وزارت معارف با اهدای تقدیر نامه ها مورد تشویق قرار گرفتند.

د پوهنې وزارت د تحقیقاتو نوی رئیس معرفی شو

د پوهنې وزارت د کیفیت تضمین معین محترم الحاج مولوی عبدالخالق صادق په داسې حال کې چې د یاد وزارت یو شمېر مرکزي رئیسانو او د تحقیقاتو ریاست کارکوونکو هم حضور درلود، محترم مولوی سید حفیظ الله آغا د پوهنې ریاست د تحقیقاتو د رئیس په توګه د یاد ریاست کارکوونکو ته معرفي کړ.

د کیفیت تضمین معین د خپلو خبرو په ترڅ کې د کارکوونکو پر کاري نظم او ډسپلین د ټینګار ترڅنګ، د مسئولینو دندې امانت وکېلي او د تحقیقاتو نوي رئیس ته یې د چارو په ترسره کولو کې د بریالیتوب هیله وکړه. د تحقیقاتو رئیس محترم مولوی سید حفیظ الله آغا هم د پوهنې وزارت د رهبري له باور څخه د مننې په ترڅ کې ژمنه وکړه، چې د مسلکي پوهې او کاري تجربې څخه به استفاده سره به پخپلو ورځنیو چارو کې نه سترې کېدونکې هلې ځلې کوي.

بدخشان کې د یوې دیني مدرسي ودانۍ د جوړېدو چارې پیل شوې

د بدخشان ولایت د خواهان په ولسوالۍ کې د سیمې د یو تن دیني عالم او دینداره شخصیت له لوري د ۲ میلیونه او ۷۰۰ زره افغانیو په لګښت د (دعوة القرآن والسنة) په نوم دیني مدرسي چې ۳۳ کاله مخینه لري د نوې ودانۍ د جوړېدو چارې پیل شوې.

د بدخشان ولایت د پوهنې ریاست د مسئولینو په وینا یاده ودانۍ د ۶ درسي خونو او نورو اړینې آسانتیاوو په درلودلو سره په دوه جریبه ځمکه کې جوړېږي چې په جوړېدو سره به یې د سیمې په سلګونو تنه طالب العلمانو ته د زده کړې مناسب چاپیریال رامنځ ته شي.

د سیمې اوسېدونکي هم د یادې مدرسي د ودانۍ په جوړېدو خوښي څرګنده کړه او له نورو شتمنو هېوادوالو یې هم غوښتنه وکړه چې د علم او پوهې بنسټونو په جوړولو کې مرسته او همکاري وکړي. دا په داسې حال کې ده چې د تېرو دريو کلونو کې د هېواد په بېلابېلو ولایتونو کې د پوهنې وزارت له لوري او د خلکو په مالي ملاتړ په لسګونو دیني مدرسي او ښوونځي جوړ او د هېواد په سلګونو زره زده کوونکو او طالب العلمانو ته په کې د زده کړو زمینه برابره شوې.

ناخالصو زموږ د نورو بنسټونو تر څنګ د علم او پوهې بنسټونه هم سخت زیانمن کړي چې له امله یې زموږ یو زیات شمېر هېوادوال د زده کړو له نعمت څخه بې برخې پاتې شول، خو ددې خاورې میرني ولس ددغه ستونزو سره سره بیا هم نه یوازې د علم له زده کړې سره بې سارې مینه او علاقه لري بلکې د ښه استعداد لرونکي هم دي چې هر کله دوی ته لږ زمینه برابره شوې نو په ملي او نړیوالو سټیجونو کې یې خپل استعداد نړیوالو ته په ننداره ایښی او د افغانستان نوم یې ځلانده کړی. دا یوازې د علم په برخه کې نه بلکې په هره برخه کې زموږ د هېواد بچیانو خپل استعداد معلوم کړی او دا ثابته شوې که افغانانو ته زمینه برابره شي استعداد یې په نړۍ کې ساری نلري.

اوس چې د خدای جل جلاله په فضل او کرم په ټول هېواد کې اسلامي نظام حاکم او د سراسري سولې لمن خپره ده اسلامي امارت هم په هېواد کې تر هر څه د مخه د علم او پوهې ودې ته لومړیتوب ورکړی او پدې برخه کې د پام وړ لاسته راوړنې درلودلې دي. که د پوهنې وزارت دري کلن منزل او لاسته راوړنو ته ځغلنده نظر وکړو دا به راته جوته شي چې پوهنې وزارت په دې کمه موده کې دومره پرمختګ کړی چې په تېرو کلونو کې یې ساری کم تر سترګو کېږي. په تېرو دريو کلونو کې د هېواد په ټولو ولایتونو کې د سلګونو مدرسو او ښوونځیو جوړول، په میلیونونو تنه زده کوونکو ته د زده کړې مناسب چاپیریال را منځ کول، په ټول هېواد کې د ښوونې او روزنې له پروګرامونو د ولس پراخ ملاتړ او د یادو پروګرامونو په پلي کولو کې د پوهنې وزارت سره مالي او معنوي مرسته، د کلونو کلونو را په دېخوا د مدرسو او ښوونځیو تر منځ هغه واټن چې د تېرو حاکمانو د مغرضانه او شومو اهدافو په موخه را منځ ته شوی وو د یو منظم پلان له مخې ددې واټن له منځه وړل او په لسګونو داسې نورې لاسته راوړنې یادولی شو.

پورته ټکو ته په کتو سره ویلای شو چې د خدای جل جلاله په مرسته د پوهنې وزارت په نه سترې کېدونکو هڅو او د علم او پوهې څخه زموږ د ځوانانو او هېوادوالو پراخ ملاتړ د هېواد د یو روښانه راتلونکي زیری ورکوي، لېرې نده چې د دیني او عصري علومو په کانه سمبال ځوانان به مو هېواد له ټولو بدبختو ژغوري او کران هېواد به مو د همدې ځوانانو پر مټ د ترقۍ او پرمختګ تر لوړو څوکو پورې رسېږي. ان شاء الله .

سفر هیئت ریاست دعوت و ارشاد ...

محترم مولوی محمد نعیم عمیر تصریح کړد: اطاعت از اوامر آمرین بالای ما واجب بوده و از کارمندان خواست تا کار های یومیه خود را به وجه احسن انجام بدهند و با مراجعین برخورد نیک داشته باشند. وی همچنان از مسئولین خواست تا همه روزه نصاب ترتیب شده ریاست دعوت و ارشاد را برای معلمین و شاگردان تدریس نمایند.

در پایان این نشست رئیس معارف ولایت پکتیکا به مسئولان ریاست دعوت و ارشاد وزارت معارف در رابطه به تطبیق برنامه های اصلاحی در مراکز آموزشی وعده یی همکاری داد.

دي چې په وسیله یې ۴۱ زره ۸۲۴ تنه کوچیانو ماشومانو ته د زده کړو زمینه برابره شوې ده. د عمومي زده کړو تعلیمي نصاب تر شپږم ټولګي پورې کتل شوی او لازم اصلاحات پکې راوستل شوي دي.

له لومړي تر شپږم ټولګي پورې د درېیمو ژبو (کچري، اوزبیکي، پشه یي، شغناني، نورستاني او ترکمني) درسي کتابونه کتل شوي او اصلاحات په کې راوستل شوي

د عمومي زده کړو د درېیمو ژبو له لومړي تر نهم ټولګي پورې د ښوونکو لپاره د لارښود ۴۸ عنوانه کتابونه کتل شوي او لازم اصلاحات پکې راوستل شوي .

ټولټال ۱۶ میلیونه ۱۸۸ زره ۹۳۹ ټوکه درسي کتابونه چاپ او د هېواد په مرکز او ولایتونو کې ښوونیزو بنسټونو ته وپېشل شوي او ۶۱۷ زره ۹۷۸ ټوکه درسي کتابونه د هېواد د اسلامي زده کړو بنسټونو ته وپېشل شوي دي.

په همدې ټوکه په ټول هېواد کې د اسلامي زده کړو ۲۱ زره ۲۵۷ ټوکه مرکزونه تاسیس شوي، چې په دغو بنسټونو کې ۳ میلیونه ۶۸۷ زره ۲۰۰ تنه طالب العلمان په زده کړو بوخت دي.

د یاد وزارت په ډېری ادارو کې د اسنادو د ثبت ډیجیټل سیستم جوړولو کارونه بشپړ شوي، چې د کارکوونکو د سوانحو، د زده کوونکو د نتایجو او شهادتنامو ثبت او برېښنایي کول یې د بېلګې په توګه یادولای شو.

دغه راز د آزموینو په بهیر کې د لاریاتې روټیا په موخه د لومړي ځل لپاره د پوهنې وزارت په اډانه کې د معیاري آزموینو بورد تاسیس او په فعالیت یې پیل وکړ.

د پوهنې د لویو او بنسټیزو ستونزو د پېژندنې په موخه د علمي څېړنو بهیر ته ۱۳۷ موضوع ګانې ځانګړې شوې او د لسو څېړنیزو موضوعاتو پایلې په مرکز او ولایتونو کې اړوندو ریاستونو ته استول شوې ده. د پوهنې وزارت قانون تسوید، تخریج او عدلیې وزارت ته استول شوی دی.

د دیني مدرسو د تاسیس، مدرسینو د ثبت او استخدام قانون ترتیب او تر توشیح وروسته نافذ شوی دی.

د پوهنې د کارکوونکو د معاشونو د بانکي کولو پروسه بشپړه شوې او ۴ میلیونه افغانۍ د هېواد په څلورو ولایتونو کې د ښوونکو د پورونو صندوقونو ته استول شوې دي، په داسې حال کې چې تر د مخکې د هېواد په ۸ ولایتونو کې د ښوونکو لپاره د پورونو صندوقونه فعال شوي او په پلان کې ده چې په ۸ نورو ولایتونو کې یې هم فعالیتونه پیل شي.

په همدې موخه د پوهنې وزارت یو ځل بیا د افغانستان مجاهد پرور ملت او د علم او ادب مینه والو ته ډاډ ورکوي، چې په ټول هېواد کې د متوازنو او با کیفیتو ښوونیزو او روزنیزو چوپړونو وړاندې کول یې په خپلو کاري لومړیتوبونو کې ځای لري.

د هېواد پرمختګ د علم او پوهې په ...

او هوسا ژوند لري. دا یو څرګند حقیقت دی چې ترقی او پرمختګ ته د رسېدو یوازینی لار په هېوادونو کې د ښوونې او روزنې عامول او عصري کول دي ځکه چې یو پیاوړی ښوونیز نظام کولی شي د یوه هېواد په سیاسي، اقتصادي او ټولنیز ژوند کې اغېزمن بدلون را منځ ته کړي. له بده مرغه چې زموږ په کران هېواد افغانستان کې تېرو څلورو لسيزو

دیدار سرپرست وزارت معارف با ...

کشور قطر در تقویت نظام معارف افغانستان سپاسگزاری نمود.

سپس آقای مردف مشاور سفارت قطر مقیم کابل کارکرد های وزارت معارف را ستوده و در راستای کمک به معارف افغانستان وعده همکاری سپرد. در پایان این دیدار سرپرست وزارت معارف خواهان حمایت های بیشتر کشور قطر از نظام تعلیمی افغانستان شد.

سفر سرپرست وزارت معارف به ...

و معلمین حضور داشتند شرکت نمودند.

در آغاز رئیس معارف ولایت لوگر تشریف آوری سرپرست وزارت معارف را خوش آمدید گفته، گزارش مختصر کارکرد ها و دستاورد های آن ریاست را به حضور هیئت ارائه نمود که از سوی رهبری وزارت معارف استقبال شد.

سرپرست وزارت معارف در این سفر از لیسه حضرت عمر فاروق (رضی الله تعالی عنه) مدرسه دینی فاروقیه و دارالایتم حضرت امیرحمزه (رضی الله تعالی عنه) دیدن نموده و وضعیت آموزشی آن را بررسی نمودند. مشکلات و پیشنهادات شاگردان و مسئولین را یادداشت نموده برای حل مشکلات شان وعده همکاری سپردند. همچنان شماری از شاگردان نهادهای آموزشی یاد شده را با اهدای پول نقد مورد تشویق قرار داد.

سرپرست وزارت معارف در سخنرانی شان در جمع شاگردان خطاب به آنان فرمودند: آینده تابناک وطن وملت به شما وابسته است پس لازم است که به دروس تان توجه جدی کرده تا مسئولیت های آینده تان را در قبال مردم و وطن به وجه احسن و اخلاص کامل انجام دهید.

وی همچنان افزود: به مدرسین و معلمین هم لازم است که اولاد وطن را به روحیه اسلامی تربیت نموده و در این راه تلاش خود را تسریع بخشند.

در خاتمه مدرسین، معلمین و علماء در کنار ارائه یک سلسله پیشنهادات، حمایت های شان را از تطبیق پلان ها و برنامه های این وزارت اعلام داشتند.

د پوهنې وزارت د تېر یو کال ...

۳- اغېزمن، روڼ او خواب و یونکی مدیریت، چې په یادو برخو کې د ښوونې او روزنې، اسلامي زده کړو، سرچینو او ادارې او د کیفیت د تضمین په برخه کې ۴۱۳ فعالیتونه شامل دي، چې د ۱۹۱ فعالیتونو پلي کول یې د عمومي فعالیتونو په توګه د پروګرامونو په سر کې ځای لري.

د یادولو وړ ده چې د دغه وزارت په تشکیل کې ۳۸۹ زره ۲۰۰ تنه شامل شوي چې له دې ډلې څخه ۲۴۱۱۲۱ تنه ښوونکي او پاتې نور یې اداري او خدماتي کارکوونکي دي. په روان کال کې په ټولیزه توګه ۱ میلیون ۴۴۵ زره ۸۴۰ تنه

نوي زده کوونکي په رسمي او خصوصي ښوونیزو او روزنیزو بنسټونو کې شامل شوي، چې په دې توګه د هېواد په رسمي او خصوصي ښوونیزو او روزنیزو مرکزونو کې د زده کوونکو شمېر ۱۰ میلیونه ۹۱۴ زره تنو ته رسېږي، چې په ۱۸ زره ۳۳۷ بابه رسمي او خصوصي ښوونځیو کې په زده کړو بوخت دي.

همدارنګه مجموعاً ۱۲۳ بابه ښوونځي او ۱۵۹ بابه کلیوالي ټولګي د کوچیانو لپاره ځانګړي شوي

ښه او بد دواړه زموږ انتخاب دی

فکر وکړئ. تاسې یو موټرچلوونکی یاست، تر مخه مو د سرک تر څنګ یو امسا په لاس سپین رپیری ولاړ دی او غواړي له سرکه تیر شي. دلته به ستا د ښه او بد انتخاب څه وي؟ دوه دقیقې صبر کوي، نېکي انتخابوي. که په بې صبرۍ

مخ پر وړاندې حرکت کوي، ممکن ستا تک به کومه بده کړنه هم نه وي. ومنه چې د ښو انتخاب له دغومره کوچنیو ځایونو شروع کېږي، دا وده کوي او بله ورځ ته د یوه ډېر لوی خیر په انتخاب کې مخکښ انسان جوړېږي. د ښو انتخاب به تر دې نه وي محدود چې تل دې د نورو لاسنیوی وکړو. بلکې لدې به دا ډېر ښه انتخاب وي چې د نورو د پرمختګ په وړاندې خنډ جوړ نه شو. د نورو د تخریب سبب و نه ګرځو او دا هم بسنه کوي چې د نورو په اړه مثبت فکر ولرو. ښه فکر وکړئ، تر څو ښه انتخاب کړئ، تر څو ښه خلک شئ.

عمر یې لعنتی وګرځېده. اوس نو څه فکر کوئ. له سلو بدو خوښیو به یوه ښه ناخوښه ښه نه وي چې پر ځان یې ومنو. هم به مو د یوسف علیه السلام په څېر د خزانو واک په برخه شي او هم به مو د ژوند

تول په دومره آسانی وشي چې تر آخره به د خیر غوښتونکو انسانانو په ژبه یادېږو. موږ پښتو کې یو مثل لرو. وايي د درواغو منزل لند وي. که زه دا متل لږ بل ډول ووايم چې: "د بدو منزل لند دی، انجام یې بد دی." نو بده به نه وایم. ځکه درواغ د انسان انتخاب دی چې اطلاق یې په بدو کېدای شي؛ مګر ریښتیا هم د انسان انتخاب دی چې اطلاق یې په ښو کېدای شي. چې د بدو منزل لند دی ولې یې انتخابوو؟ ښه نده چې د ښو په اوږدو لارو اوږده منزلونه وکړو، چې هم مو سفر دامن وي او هم مو منزل له توبنې ډک وي.

ممکن هر څه ښه او بد ولري، خو ته به خپل نظر په ښو ساتي، د انسان ذهني وده له همدې ځایه پیل کېږي او هغه څه خپلوي چې د نظر تمرکز یې پرې ډېر وي.

فرض کړئ، هغوی چې د نورو له پرمختګ څخه ویره لري، د خپل پرمختګ لپاره هم اندېښمن دي.

هغوی چې د نورو د ګټو پر وړاندې خنډ جوړېږي، د خپلو ګټو د ژغورلو لپاره وخت نه لري. هغوی چې تل د نورو تخریب کوي، د ځان د پیاوړتیا او پرمختګ توان له لاسه ورکوي.

"ژوند ستا خپل دی او انتخاب یې هم ستا خپل دی؛ خوښه دې چې ښه لوری یې انتخابوي او که بد لوری یې انتخابوي. مګر دا له یاده مه باسه چې د ښو پیل سخت دی او د بدو پای سخت ده. یو ځای پښتو ژبې شاعر حفیظ همیم په لږ توپیر سره ذکر کوي چې:

خوشحالي او خپګان دواړه ستا په لاس کې دي همیله ژوند روان دی که هغه کړې او که دا کوي کوه یې که څه هم ژوند انسان ته د ښو او بدو د انتخاب خوښه ورکړې ده، مګر د دې خوښې د تول لپاره یې هم ډېر عجیب ترتیب کړی دی.

بلغم ابن باعورا دنیا خوښه کړه، دنیا یې په تول کې ترې انسانیت واخیست، سپی یې کړ چې ژبه یې له خولې بهر پرته وه. قارون د خپلې خوښې په خزانو نازېده، چې د ژوند تول سره د خپلو خزانو تر مخکې دننه کړ.

شیطان لویي انتخاب کړه، چې د ژوند تول

بند کجکی

بند کجکی (Kajakai Dam) یکی از جاهای دیدنی افغانستان به شمار می رود که بر روی دریای هلمند (Helmand)، معروف کشور افغانستان، احداث شده است.

بند یا سد کجکی در گذشته برای آبیاری زمین های خشک کاربرد داشته است، هم چنین در گذشته از این سد برای تولید برق نیز استفاده می شده است. آبی که از سمت این سد راه می افتد تا فاصله ۵۰۰ کیلومتر در کانال های زراعتی مناطق اطراف آن در جریان است. این سد بر روی دریای هلمند، در ۱۶۱ کیلومتری شمال باختری شهر قندهار واقع شده است.

ارگ هرات

ارگ هرات از معروف ترین جاهای دیدنی افغانستان به شمار می رود که در دسته آثار تاریخی این کشور نیز قرار دارد. جالب است بدانید که ارگ هرات، عنوان قدیمی ترین

بنای هرات را از آن خود کرده است. ارگ هرات از گذشته تا سال ۲۰۰۵، کاربری نظامی داشته است؛ به این صورت که زندان و پایگاه نظامی بوده است، اما در سال ۲۰۰۵، این بنای تاریخی در اختیار وزارت اطلاعات، فرهنگ و گردشگری، قرار گرفت. این قلعه در قسمت شمالی شهر، در بین محله قطبی چاق و محله بردرانی ها واقع شده است.

ناسا په فضا کې د لیزري ارتباطاتو بریالی تجربه وگره

ناسا په فضا کې د لیزري ارتباطاتو بریالی تجربه وکړه. د دې تجربې په لړ کې د لیزر د وړانګو په مرسته د یوې الوتکې ویډیو په نړیوال هوایي ډګر کې په لوړ ۴k کیفیت په ژوندۍ ښه وښودل شوه.

تر دې وړاندې د فضايي ارتباطاتو یا د ډېټا د لېږد لپاره راډیويي څپې کارېدلې چې د ډېرې او چټکې ډېټا د لېږد وړتیا یې نه لرله، له دې امله به د فضا پیغامونه او ویډیوګانې په لوړ کیفیت نه ښودل کېدې.

ساینسپوهان وايي دا تجربه به سپورمۍ، مریخ او نورو فضايي سفرونو کې د اوس په پرتله ارتباطات تر ۱۰۰ چنده چټک او قوي کړي.

یعنې دا چې اوس که سپورمۍ ته سفر کېږي، له هغه ځایه راتلونکې ویډیو به په لوړ ۴k کیفیت پر ځمکه ښودل کېږي.

په ټولنيزو رسنيو روډيټوب

دې لامل کېږي چې تاسې ساعتونه په انلاين نړۍ کې بوخت شئ.

۲: د سکرين وخت مو کنټرول کړئ.

هر څه چې په يو حد يا توازن کې وي زموږ لپاره غوره دي؛ په هر حال تاسې کولای شئ خپل د موبایل د سکرين وخت مو محدود کړئ.

د بېلګې په توګه: تاسې وایئ چې زه د ورځې يو ساعت فیسبوک کاروم چې په اونۍ کې اووه

ټولنيزې رسنۍ نن سبا زموږ د ژوند مهمه برخه جوړوي او د ګټو سره سره زيات زیانونه هم لري چې تاسې ټول به یې حتمن له ګټو او زیانونو خبر یاست خو یوه مهمه موضوع هغه پر ټولنيزو رسنيو روډيټوب او له حده زيات کارونه ده.

څېړنې ښيي چې د ټولنيزو رسنيو د اعتياد په وخت کې ګټ مټ لکه د نشه يي توکو د

ساعته کېږي کله چې د ورځې يو ساعت پوره شو نور نو ستاسې د فیسبوک آپ بندېږي او درته وايي چې يو ساعت مو پوره شو. دا کار ستاسې په موبایلو کې کېږي او که نه کیدلو د screen time limit په نوم سرچ وکئ او دانلود یې کړئ.

۳: له خپلو ملګرو او کورنۍ سره مو وخت تېر کړئ: پدې پوه شئ چې موږ کورنۍ، ملګري او حقيقي ژوند لرو لږ له مجازي نړۍ راووځئ او دوی ته وخت ورکړئ تر څو د ژوند په مانا او خوند پوه شئ ډېر کله چې ملګري چکر ته ولاړ شي تر هر څه ورته مهم انځور اخیستل وي خو که کله درسره داسې شوي وي چې چکر خلاص شوی وي او انځور ته مو پام شوی هم نه وي نو حتمن به مو له هغه چکره خوند اخیستی وي.

استعمال په شان د انسان په بدن کې د دو پامین هورمون فعالیتېږي چې د انسان په مغزو کې لند مهاله خوښي رامنځته کوي یعنې کله چې یو کس فیسبوک یا نورو پلټ فارمونو ته راځي یا پکې انځورونه او ویډیوګانې نشروي نو لکه څنګه چې یو نشه يي نشه وکړي نو دا هورمون یې فعالیتېږي د دوی هم دا رقم د دو پامین هورمون فعالیتېږي.

اوس پوښته دا ده چې څنګه کولای شو چې دا روډيټوب او عادت له منځه یوسو؟ د لاندې لارښوونو په عملي کولو به ان شاءالله ستاسې د ټولنيزو رسنيو د کارولو میزان کم شي. ۱: د نوټفیکیشن یا خبرتیاوو بندول: که ستاسې تلیفون ته خبرتیا (نوټفیکیشن) راشي نو حتمن ذهن مو دا لیاوتیا پیدا کوي چې هغه وګورئ چې چا درته کوم پیغام پریښی یا بل څه دا د

۴: یو آفلاین شوق پیدا کړئ. د بېلګې په توګه د خپلې خوښې وړ ورزش پیل کړئ، د ذوق مطالعه وکړئ، د کور په کارونو کې مرسته وکړئ، لیکنه وکړئ، احساسات مو ولیکن او بل هر هغه کار چې تاسې ته خوښي درکوي ترسره کړئ.

۵: ټولنيزې رسنۍ د یو انعام په ډول وکاروئ. موږ ټول دا خوښو چې د یو ښه کار په وروستی برخه کې دې انعام راکړل شئ او تشویق دې شوو، نو ټولنيزې رسنۍ هم همداسې وکاروئ د بېلګې په توګه یو تن وایي چې زه یو ساعت مسلسل کار کوم یا مطالعه کوم بیا لس دقیقې له ټولنيزو رسنيو ګټه اخلم.

۶: کله چې ویده کېږئ یا د خوب ځای ته ځئ نور مو نو تلیفون له ځان نه لرې کړئ ځکه که چرته مو د وروستي ځل کتلو لپاره راوخیست نو شاید بیا پکې مصروف شئ او حتا خوب مو هم خراب شي.

۷: کومې برنامې چې نه استعمالوئ پاکې یې کړئ که د ټولنيزو رسنيو مختلف پلټنيز کاروئ لکه فیسبوک، واتسپ، ټیک ټاک، انسټاګرام او نور ...

او انسټاګرام مو تېرو دوو اوونیو کې نه وي کارولی نو هغه پاکې کړئ ځکه که چېرې له هغه کوم نوټفیکیشن یا خبرتیا راشي نو بیا ورسره عادت کېږي.

۸: ساده موبایل واخلي. د خیرک موبایل پر ځای د زنګ لپاره ساده موبایل وکاروئ او خیرک تلیفون مو ډېر وخت ځان سره مه ګرځوئ.

۹: ټولنيزې رسنۍ په مکمل ډول پرېږدئ. پورته ټولې لارښوونې ددې لپاره وې چې څنګه د ټولنيزو رسنيو استعمال محدود یا کنټرول کړو خو که کار یې ورکړ نو په مکمل ډول یې بند او ټول پاک کړئ یو څه وخت وروسته به بېرته عادي شئ او له حقيقي ژونده به خوند واخلي.

بدخشان ولایت ته د پوهنې وزارت د شهادتنامو د رئیس سفر

د پوهنې وزارت د شهادتنامو محترم رئیس مولوي عبدالقدیم محمد آخندزاده بدخشان ولایت ته د خپل رسمي سفر په ترڅ کې د پوهنې ریاست له مسئولینو په ځانگړې توگه د نتایجو او شهادتنامو ځانگړي له امرینو او مدیرانو سره وکتل. په دې کتنه کې د پوهنې وزارت د شهادتنامو رئیس د تعلیمي خدمتونو په وړاندې کولو کې د کیفیت په لاسنه والي او د نتایجو د تائید په بهیر کې د رویتیا پر اهمیت ټینگار وکړ او یادونه یې وکړه چې د دغو خدمتونو په وړاندې کولو کې سرعت او دقت ځانگړی اهمیت لري.

همدا راز په دې لیدنه کې پریکړه وشوه چې د بدخشان ولایت د پوهنې ریاست به د کوف آب، شکي، نسبي، مایمي، شغنان، واخان، خواهان، یمگان، یاوان، کوهستان، راغستان، کران او منجان ولسوالیو اړوند د عمومي زده کړو او اسلامي زده کړو د نتایجو جدولونه د نهایی تائید په موخه مرکز ته واستوي. په پای کې د بدخشان ولایت د پوهنې ریاست مسئولینو ژمنه وکړه چې د نتایجو او شهادتنامو د صادرولو په برخه کې به ټول اقدامات په دقت او په ټاکلي وخت ترسره او مرکز ته به یې استوي.

میدان وردک ولایت کې دیو باب دارالایتم د بنسټ ډبره کېښودل شوه

ملحقانو تر څنګ به یو محراب جومات هم ولري. د پوهنې ریاست د چارواکو د معلوماتو له مخې د یاد دارالایتم د ودانۍ په جوړېدو شاوخوا ۵۶ میلیونه او ۸۰۰ زره افغانۍ لګښت راځي چې ددې ولایت د ملي سوداګرو، مجاهدینو او د معارف دوسته وګړو لخوا ورته مرسته شوې.

په دې تړاو په جوړه شوې غونډه کې مسئولینو د خپلو خبرو په ترڅ کې د هېواد د بچیانو په ځانگړې توگه د یتیمانو او بې وزله ماشومانو د سالمې روزنې او پالنې په برخه کې د افغانستان ۱۰۱ د پوهنې وزارت د هلو ځلو په هکله خبرې وکړې او د ښوونیزو بنسټونو ټولو کارکوونکو او استادانو ته یې لارښوونه وکړه، تر څو د هېواد راتلونکی نسل په اسلامي روحیه وروزي.

نورو وینوالو هم په هېواد کې د ښوونیزو مرکزونو د پراختیا او د خپلو ماشومانو لپاره د زده کړو د آسانتیاو برابرولو په برخه کې د پوهنې وزارت له پاملرنې مننه او قدرداني وکړ.

پوهنې رئیس محترم مولوي محمد عثمان حریت، د سیمه ایزو مسئولینو او د یاد ولایت د یو شمېر محترمو علماء کرامو په کډون کېښودل شوه. په پام کې ده چې د یاد دارالایتم ودانۍ به په ۸ جریبه ځمکه کې جوړه شي چې د نورو اړینو

د میدان وردک ولایت په مرکز میدان ښار کې د امام ابو حنیفه (رحمة الله علیه) په نوم د یو باب دارالایتم د ودانۍ د جوړېدو د بنسټ ډبره د چارو ادارې د لوی رئیس محترم شیخ نور الحق انور، د میدان وردک والي محترم قاري بختیار معاذ، د

رئیس جدید حفظ املاک و مراقبت تعمیرات وزارت معارف معرفی شد

املاک و مراقبت تعمیرات وزارت معارف از کارمندان آن ریاست تقاضا نمود تا در اجرای وظایف محوله خویش با نهایت دلسوزی و صداقت کوشش نمایند. سپس محترم مولوي سميع الحق حماس رئیس جدید حفظ املاک نیز از اعتماد رهبری وزارت معارف قدردانی نموده، تعهد سپرد که با تمام توان و با استفاده از تجارب کاری خویش در جهت تطبیق هدایات و برنامه های وزارت معارف تلاش می نماید.

محترم مولوي سميع الحق حماس به حیث رئیس جدید حفظ املاک و مراقبت تعمیرات وزارت معارف از سوی محترم الحاج مولوي صبغت الله وصیل معین منابع و اداره وزارت معارف معرفی و به کارش آغاز کرد. معین منابع و اداره وزارت معارف در مراسم معرفی رئیس جدید حفظ املاک و مراقبت تعمیرات این وزارت، تغییرات و جابجایی کادرها را در ادارات یکی از اصول اداره دانسته و ضمن تبریکی به رئیس جدید حفظ

د پوهنې وزارت د کیفیت تضمین معین د کابل ولایت له پوهنې ریاست څخه لیدنه وکړه

د پوهنې وزارت د کیفیت تضمین معین محترم الحاج مولوي عبدالخالق صادق د ادارې او تدریسي وضعیت ارزونې په موخه د کابل ولایت پوهنې ریاست له بېلابېلو ځانګو څخه د لیدنې تر څنګ له مسئولینو او امرینو سره هم وکتل.

د پوهنې وزارت معین مسئولینو او کارکوونکو ته لارښوونه وکړه چې ورسپارل شوې دندې په صادقانه توگه ترسره او د هېواد بچیانو لپاره د زده کړو آسانتیاوې برابرې کړي. همدارنګه نوموړي له اړونده چارواکو سره د ځینو ستونزو لکه د پوهنې ریاست لپاره د مناسبې ودانۍ نشتوالی او د ادارې اسنادو د خوندي کولو په تړاو نظرونه خبرې وکړې او د حل په برخه کې یې د همکارۍ ژمنه وکړه.

د ساینس مرکز رئیس لوګر ولایت ته ولاړ

د پوهنې وزارت د ساینس مرکز د رئیس محترم استاد حبیب الله خالد تر څارنې لاندې د یاد ریاست د کارپوهانو پلاوی د لوګر ولایت د مرکز او ولسوالیو د رسمي او خصوصي تعلیمي مرکزونو د لابراتورونو د کتنې او ارزونې په موخه یاد ولایت ته سفر وکړ.

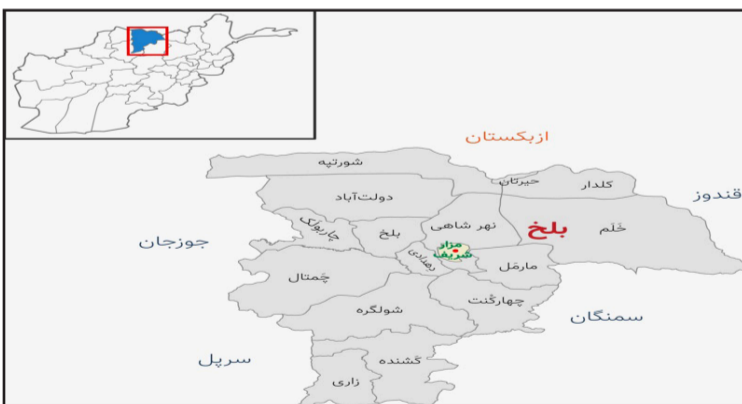
یاد پلاوي د لوګر ولایت پوهنې رئیس الحاج عبدالرحمن حمیدي سره په لیدنه کې د لابراتورونو معیاري کول، د ښوونځیو د لابراتر ښوونکو ترمنځ د تجربو تبادلې، په رسمي او خصوصي ښوونځیو کې د کمپیوټر ټولګیو فعالول له خپلو اساسي موخو څخه وبلل. د لوګر پوهنې رئیس راغلي پلاوي ته د ښه راغلاست په ترڅ کې ژمنه وکړه چې د دوی د سفر د پلانونو په پلي کولو کې به له دوی سره هراړخیزه همکاري کوي.

بلخ ولایت کې یو باب دیني مدرسه پرايستل شوه

ښوونځیو په جوړولو کې هر اړخیزه مرسته وکړي.

د پوهنې وزارت رهبري د هېواد له پوهنیز نظام سره د خلکو په ځانگړې توگه د بلخ ولایت د دهادي ولسوالیو د اوسېدونکو له ملاتړ او مرستو مننه کوي.

د یادولو وړ ده چې د هېواد په بېلابېلو ولایتونو کې زیات شمېر هېوادوالو او ملي سوداګرو په ورته اقدام لاس پورې کړي او په خپلو سیمو کې یې د مدرسو او ښوونځیو په جوړولو کې مالي مرسته کړې چې د پوهنیز نظام د ودې په موخه ددوی مرستې او ملاتړ د خلکو او پوهنې وزارت له تود هرکلي سره مخ شوی.

ملاتړ د یو میلیون ۳۰۰ زره افغانیو په ارزښت پېرل شوې او د پوهنې ریاست په واک کې ورکړل شوې ده. په همدې حال کې د سیمې اوسېدونکو د یادې دیني مدرسې

د بلخ ولایت دهادي ولسوالیو اړوند په شیر آباد کلي کې یو باب دیني مدرسه د یوې غونډې په ترڅ کې د یاد ولایت د پوهنې رئیس محترم مفتي ابو عاصم محمد شریف عثمانی او د یو شمېر ادارو د مسئولینو او محترمو علماء کرامو له لوري پرايستل شوه.

د بلخ ولایت د پوهنې رئیس د هېواد د ماشومانو لپاره د زده کړو د آسانتیاوو برابرولو په اړه وویل: دغه دیني مدرسه د یادې ولسوالیو د سوداګرو او د سیمې ځایي اوسېدونکو په مالي مرسته د یو میلیون ۲۰۰ زره افغانیو په لګښت جوړه شوې او ځمکه یې هم د ځایي سوداګرو او خلکو په مالي

سفر هیئت ریاست دعوت و ارشاد وزارت معارف به ولایت های خوست و پکتیکا

پيامبر گرامی اسلام، حضرت محمد (صلی الله علیه وسلم) برابر سازند. همچنان هیئت متذکره به ولایت پکتیکا سفر نموده و در گردهمایی که از سوی محترم مولوي عبدالوکیل خالد رئیس معارف آن ولایت با اشتراک ده ها تن از استادان، امرین برنامه ها، کارمندان اداری و تدریسي ریاست معارف آن ولایت راه اندازی شده بود اشتراک نمود. در این گردهمایی

عالی رهبری امارت اسلامی به ما توصیه می شود در حقیقت اوامر الهی است که ما به تطبیق آن ملزم می باشیم. در ادامه سایر سخنرانان نیز پیرامون احکام دین مقدس اسلام و احادیث نبی کریم (صلی الله علیه وسلم) در رابطه به اصلاح جامعه صحبت نموده، اطاعت را بنیاد عبادات دانسته و از شاگردان و جوانان خواستند تا صورت و سیرت شان را به سنت های

مدیران مکاتب و نماینده گان مردم آن ولایت شرکت کرده بودند. مراسم با قرائت آیاتی از کلام الله مجید آغاز شده سپس رئیس معارف ورود هیئت ریاست دعوت و ارشاد را به آن ولایت خوش آمدید گفته و در سخنان شان از کارکرد های ریاست معارف ولایت مربوطه در پیوند به تطبیق هدایات و فرامین دعوت و ارشاد صحبت نموده، تصریح کرد: فرامین و هدایاتی که از جانب مقام

به منظور تطبیق هرچه بهتر فرامین ریاست دعوت و ارشاد وزارت معارف هیئتی به سرپرستی محترم مولوي محمد نعیم عمیر عازم ولایت خوست شد. در گردهمایی که به همین منظور در ریاست معارف ولایت خوست راه اندازی شده بود برعلاوه محترم مولوي فیض الله جمال حقانی رئیس معارف، شماری زیادی از مسئولین ریاست معارف استادان، علماء کرام،